පැරණි නාඩගම් හා දේශීය සිංහල නාට්‍ය කලාව

සෝමරත්න බාලසූරිය

දේශීය සිංහල නාට්‍ය සම්ප්‍රදයක් පිළිබඳ නිතර නිතර කථා කරති. අපට දේශීය නාට්‍ය සම්ප්‍රදයක් ගොඩනගාගත හැක්කේ පැරණි සිංහල ගැමි නාට්‍ය ඇසුරිනියි බොහෝ දෙනා පළකරන අදහසකි. බටහිර වේදිකා නාට්‍ය ඇසුරින් අප දේශීය නාට්‍ය සම්ප්‍රදයක් බිහිකර ගැනීම අපහසුය යන මතයක් ද පවතී. දේශීය නාට්‍ය සම්ප්‍රදයක් ගොඩනගාගත හැක්කේ බටහිර වේදිකා නාට්‍ය ඇසුරින් නොව පැරණි ගැමි නාට්‍ය ඇසුරින්ම යයි අපට එකවරටම නිගමනයකට බැසිය නොහැක්කේ සිංහල නාට්‍ය නිෂ්පාදකයන් දේශීය නාට්‍ය කලාවක් පිළිබඳ තාමත් පර්යේෂණාත්මක අවස්ථාවක පසුවන හෙයිනි. නමුත් පර්යේෂණාත්මක නිෂ්පාදන අවස්ථාවන් කිපයක් ගැන විමසා බැලීමෙන් දේශීය නාට්‍ය සම්ප්‍රදයක් පිළිබඳ සාමාන්‍ය නිගමනය කට බැසිය හැකිවේ.

විශ්වවිද්‍යාලයීය නාට්‍ය සංගමයත් සරච්චන්ද්‍ර මහතාත් මූලික වීමෙන් නාට්‍ය ඉතිහාසයේ වැදගත් අවස්ථා කිපයක් සේ හැඳින්විය යුතු නාට්‍යය කිපයක් නිෂ්පාදනය විය. යන්තම් ගැළවුනා, හැංගිහොරා, වෙදහටන, ඉඹේවෙද, මැනේජර්, වළහා, කපුවාකපෝති, මගුල්ප්‍රස්තාව වැනි බටහිර වේදිකාව ඇසුරින් සකසා ගත් නාට්‍ය කිපයක් හා පැරණි ගැමි නාට්‍ය ඇසුරින් ගත් ශෛලිගත සම්ප්‍රදයානුකූලව තැනූ එළොවගිහින් මෙලොව ආවා, රත්තරන්, කඳවළලු, වෙල්ලවැහුං, පරාස්සයා, හස්තිකාන්තමන්තරේ, හා මනමේත් මේ නිෂ්පාදන අතර විය. මෙම නාට්‍ය සිංහල නාට්‍ය ඉතිහාසයේ වැදගත් යයි මෙහි දී හඳුන්වන්නේ ඒ නාට්‍යවල සාර්ථක අසාර්ථකභාවයන් උඩ නොව නාට්‍ය පිළිබඳව කරන ලද පර්යේෂණාත්මක අවස්ථාවන් වශයෙන් ඒවා හැඳින්වියහැකි නිසාත්, අපගේ දේශීය නාට්‍ය සම්ප්‍රදය පිළිබඳ සාමාන්‍ය නිගමනයකට ඉන් අපට බැසගත හැකිව ඇති නිසාත්ය.

මෙම ස්වාභාවික සම්ප්‍රදය එනම් බටහිර වේදිකාව ඇසුරින් සකසා ගත් නාට්‍ය කිපයත්, ශෛලිගත නාට්‍ය කිපයත්, නිෂ්පාදනය කිරීමේදී ලත් අත්දැකීමෙන් ද, මෙම නාට්‍ය පිළිබඳව ප්‍රේක්ෂකයා දැක්වූ උනන්දුව ගැන සිතීමෙන් ද, තමා පෙර'පර නාට්‍ය පිළිබඳ ලත් දැනුම ද ඉවහල් කරගෙන වෙදහටන නිෂ්පාදනය පිළිබඳ ආචාර්‍ය සරච්චන්ද්‍ර මෙසේ ප්‍රකාශයක් කෙළේය. ''දේශීය නාට්‍ය සම්ප්‍රදයක් ගොඩනැගීමට නම් අප නවමගක් ඔස්සේ ගමන් කළයුතු යයි සිතමි. අප මෙතෙක්

කර ඇත්තේ බටහිර නාටකයෙන් ආභාසය ලැබීමට නැත් කිරීම පමණි..... අපේ ජාතික දයාදයක් වශයෙන් තවමත් ඉතිරිව ඇති සොකරි කෝලම් වැනි ගැමි නාට්‍යක්‍රමවලින් ද ආභාසය ලැබීම අවශ්‍යය.'' සරච්චන්ද්‍ර මහතා මේ නිගමනයට බැස ඇත්තේ බටහිර සම්ප්‍රදය ගත් ස්වාභාවික සංවාද නාට්‍ය බොහොමයක් අසාර්ථකවීමත් ශෛලිගත සම්ප්‍රදය අනුව පැරණි ගැමි නාට්‍ය ඇසුරින් තනාගත් නාට්‍ය ඊට වඩා හැම'තින්ම සාර්ථකවීමත් නිසා ද? එසේ සිතා ඔහු ඒ නිගමනය කෙලේ නම් එහි එතරම් වරදක් ඇති බවක් නොපෙනේ. එම නිගමනය යම්කිසි සත්‍යයක් පදනම් කරගත්තක් බව සිතීමට මේ කියමන අනුබල දෙයි. ''නාට්‍යයක රීතිය නාට්‍ය ප්‍රේක්ෂකයන් විසින් විසඳනු ලබන්නේය''. මේ කියමන පදනම් කර ගැනීමෙන් ද, බටහිර සම්ප්‍රදයගත් නාට්‍යවලට වඩා ඉන්පසුවත් නිෂ්පාදනය වුණු නරිබෑනා, සිංහබාහු වැනි පැරණි ජනකතා ඇසුරින් තැනූ නාට්‍ය ජනප්‍රිය වීමෙන් ද පැරණියෙන්ම තැනූ මනමේ තවතවත් ලත් ජනප්‍රිය භාවය නිසා ද ''අපගේ දේශීය නාට්‍ය සම්ප්‍රදය සකසා ගැනීමට පැරණි ගැමි නාට්‍ය ඇසුරින් ආභාෂය ලැබිය යුතුය, නැත්නම් ගැමි නාට්‍ය ඇසුරින් සකසා ගත් ශෛලිගත සම්ප්‍රදය මාධ්‍යය කරගතයුතුය'' යන සරච්චන්ද්‍ර මතය තවදුරටත් තහවුරු විය.

''නමුත් අප මෙතෙක් කෙළේ බටහිර නාටකයෙන් ආභාසය ලැබීමට තැත්කිරීම පමණකි'' යි සරච්චන්ද්‍ර මහතා කලකිරුණු ස්වභාවයක් පළ කෙළේ ඇයි? අප බටහිර වේදිකාවෙන් ආභාසය ලැබීමට උත්සාහ කෙළේය. නමුත් එය අසාර්ථක විය. ඒ නිසා අපට ගැමි නාට්‍ය ඇසුරින් තැනූ ශෛලිගත නාට්‍ය තරමක් සාර්ථකවූ පමණින් එවැනි නිගමනයකට බැසිය නොහැකිය. ඊට හේතුව එම නාට්‍යවල අසාර්ථකභාවය අපට බටහිරින් ආභාසය නොලැබිය යුතුය හෝ නොලැබිය හැකිය යන අදහසක් දී නැති හෙයිනි. පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලයීය සිංහල සංගමයෙන් තැනුන මෙම බටහිර සම්ප්‍රදය ගත් නාට්‍ය අසාර්ථකවීමට හේතු කිපයක් බල පෑවිය. ඇතැම් නාට්‍ය නිෂ්පාදනයේදී මූලිකවූ ජුබාල්, ලුඩොවයික් ආදීන් නාට්‍ය ගැන හොඳ අවබෝධයකින් යුක්තවූවන් වූ නමුත් සිංහල සමාජයත් ඔවුන්ගේ රුචිය ගැනත් දැන නොසිටියෝය. එනිසා එම නාට්‍යය රටටත් ජනයාටත් ගැළපෙන සේ සකසාගත නොහැකිවූ බව පෙනේ. ඒ බව වෙදහටන නිෂ්පාදනයේ ඇතැම් වේදිකා සැරසිලි ප්‍රේක්ෂකයාට නොතේරීමෙනුත් අනවශ්‍ය ස්ථානවල පවා සිනාසීමෙනුත් ඔප්පුවිය.

එම නාට්‍ය ජනප්‍රිය නොවීමට බලපෑ අනෙක් හේතුව නම් එතරම් සාර්ථක නොවූ මෙම නාට්‍ය නිෂ්පාදනය එකම ස්වරූපයකින්, එකම මුහුණුවරකින් එක දිගටම ඉදිරිපත් වීමය. මෙම නාට්‍ය කිපය අතරින් තරමක් හෝ ජනප්‍රියවූ නිෂ්පාදනය ගොගොල්ගේ කථා වස්තුවක් ඇසුරින් නිෂ්පාදනය වූ 'කපුවාකපෝති' නාට්‍යයයි. නමුත් එය ද සාර්ථක උසස් නිෂ්පාදනයක් නොවීය-කෙසේ හෝ කපුවාකපෝති නැරඹීමට ප්‍රේක්ෂක. යන් වැඩි සංඛ්‍යාවක් පැමිණීමෙන් එක් කරුණක් පැහැදිලි විය. එනම් සිංහල නාට්‍ය පිළිබඳ පළ පුරුද්දක් තුබූ නිෂ්පාදකයන් දෙදෙනකුගේ හා පළපුරුදු නළුවන්ගේත් ආධාර ඇතිව සිංහල සමාජයේ ප්‍රේක්ෂකයන්ගේ රුචියට ගැළපෙනසේ උපහාසයෙන් යුතු සාර්ථක නාට්‍යයක් නිෂ්පාදනය කරගතහැකිවීමය. මින් අපට පැහැදිලිවූයේ දේශයට ගැළපෙන සේ නාට්‍යය ගැන හොඳින් දන්නා නිෂ්පාදකයන්ගේ ආධාර ඇතිව අපට බටහිර වේදිකාවෙන් ආභාසය ලැබීමට හැකියාවක් ඇති බවයි. එනම් ''අප මෙතෙක් කල් කෙළේ බටහිරින් ආභාසය ලැබීමට තැත් කිරීම පමණි.....'' ඉන් එතරම් ප්‍රයෝජනයක් ගතහැකි බවක් නොපෙනේ යයි කියන්නාක් මෙන් කලකිරුණු සිතින් සරච්චන්ද්‍ර මහතා කළ ප්‍රකාශයේ එතරම් සත්‍යයක් නොමැති බවයි.

මේ කරුණු අනුව අපට දැන් බැසගතහැකි තීරණය නම් දේශීය නාට්‍ය සම්ප්‍රදයක් බිහිකරගැනීමට පැරණි ගැමි නාට්‍යය ඇසුරින් තෝරාගත් ශෛලිගත සම්ප්‍රදය සුදුසු මාධ්‍යයක් බවත් එය දියුණු කරගැනීමට අපට බටහිර වේදිකාවෙන් අංගෝපාංග හා උපදෙස් ලබාගත හැකි බවත්ය. මින් ශෛලිගත නාට්‍ය සම්ප්‍රදය උසස් නාට්‍ය සම්ප්‍රදයක් යයි ද එය අප දේශීය නාට්‍ය සම්ප්‍රදය ගොඩනැගීමට සෑහේ යයි ද කල්පනා නොකළ යුතුය. ඊට හේතුව ශෛලිගත නාට්‍යක්‍රමය අප දේශීය නාට්‍යයේ මාධ්‍යය කරගැනීමට ජනප්‍රිය භාවය ද එක් කරුණක්වූ නිසයි. මෙම ජනප්‍රිය භාවයට හේතුව එහි උසස් භාවයම නොවීමයි. එහි ශෛලියෙහිත් දේශය තුළ හැදී වැඩුණු දේශීය ගතියකුත් තිබිය හැකිය. නමුත් ශෛලිගත ක්‍රමය ජනප්‍රියවූයේ එහි උසස් කම හෝ දේශීයකම නිසාම නොවේ. එහි උසස්කමත් දේශීය ස්වරූපයත් නිසා ශෛලිගත නාට්‍යය ජනප්‍රියවූයේ නම් ටවර් හෝල් යුගයෙන් පසුවත් උතුරු ඉන්දියානු රාග තාල ඇතුළත් සින්දුවටත් කසිකබල් කතාවටත් සරුවපිත්තල වේදිකා සැරසිල්ලටත් වසිවී ශෛලිගත නාට්‍ය සම්ප්‍රදය නැත්තටම නැතිව යාමට හේතු වූයේ ඇයි? නැවත නූතන සමයේ ශෛලිගත නාට්‍යය ජනප්‍රියවූයේ කඩවුණු පොරොන්දුව, මත-

හේදය වැනි මුදල් ඉපයීම පරමාර්ථ කරගෙන තැනූ පහත් පෙළේ නාට්‍යය නැරඹීම නිසාත් විශ්වවිද්‍යාලයේ සිංහල සංගමයෙන් ඉදිරිපත්වුණ උපහාසය මුල්කරගෙන එකම ස්වරූපයගත් ප්‍රහසන නැරඹීමෙනුත් ප්‍රෙක්ෂකයා අධික වෙහෙසට පත්ව සිටි නිසාත් ආචාර්‍ය සරච්චන්ද්‍රයන්ට පැරණි ගැමි නාට්‍ය පාලනයකින් යුක්තව තරමක් කලාත්මක මුහුණුවරකින් ශෛලිගත නාට්‍ය සම්ප්‍රදය ඉදිරිපත් කළ හැකිවුණු නිසාත්ය.

මින් අප දේශීය නාට්‍ය සම්ප්‍රදයේ මාධ්‍යයවූ ශෛලිගත සම්ප්‍රදය, එතරම් උසස් එකක් නොවන බව පෙනේ. එහි අඩුපාඩුකම් රාශියකි. දුබල අංග ගණනාවකි. දැන් අප කළයුත්තේ ඒ දුබල අංග ඉවතලීමයි. අඩුපාඩුකම් සපුරාලීමයි. ඒ සඳහා අප බටහිර වේදිකාව දෙසත් පෙරදිග දියුණු නාට්‍ය කලාවන්වූ සංස්කෘත, චීන, ජපන්, නාට්‍යය අංග දෙසත් බැලීම වරදක් නැතැයි කිවහැකිය. අපට අවශ්‍ය දේශීය නාට්‍ය සම්ප්‍රදයක් පමණක් නොව දියුණු දේශීය නාට්‍ය සම්ප්‍රදයක් හෙයිනි.

අප ඊ ළඟට බැලිය යුත්තේ අත්හලයුතු අංග හා ආහාසය ලබාගත හැකි අංග ගැනයි. අප අතහැර දැමිය යුතු අංග අතර එකම ස්වරූපයක් ගත් කථාවස්තුව ද එකකි. මෙතෙක් රඟ දක්වූ ශෛලිගත නාට්‍යවලින් ඉදිරිපත් කෙළේ එකම ස්වරූපයක් ගත් වස්තූන්ය. ජනකථා, ජාතකකථා ඇසුරින් තෝරාගත් එම කථාවන්හි නවතාවයක් නැත. නවතාවයකින් ඉදිරිපත් කිරීමට උත්සාහ කර ඇත්තේ 'මනමේ' නාට්‍යය පමණි. ඉතා පැහැදිලි කථාවස්තු වූ මේවායේ නාට්‍යයකට අවශ්‍ය මුහුකුරා යන කුතුහලයක් හෝ ගැටීමක් නැති තරම්ය. මේ කථා වස්තු කරගත් නාට්‍ය ගීත හා නැටුම් දෙස බලා ඇසපිනවීමට පමණි සමත්වනුයේ. එහි රසය බොහෝ දුරට අස්ථාවරය. ස්ථාවර රසයක් විඳීමට නම් බුද්ධිය පුබුදුවනසුලු සිත මෙහෙයවන කථාවක් නාට්‍යයේ වස්තුව කරගත යුතුය. එවිට නාට්‍ය නරඹන්නාට ඇසින් පමණක් නොව බුද්ධියෙන් ද පැහිර පවත්නා රසයක් වින්ද හැකිය. එනිසා අප එකම ස්වරූපයේ කථා ඉවත් කොට බුද්ධිගෝචර කථාවස්තු තෝරාගත යුතුය. ඒ සඳහා බටහිර වස්තු ගෙන ශෛලිගත සම්ප්‍රදයට අනුකූලව සකස්කරගත හැකිය. පෙරදිග කථාවස්තු තෝරාගත හැකිය. එවැනි කථා රචනා කළහැකිය.

නාට්‍ය සම්ප්‍රදය ශෛලිගතවීම නිසාම ඊට නැටුම් හා ගැයුම් අනවශ්‍ය සේ දීර්ඝ වශයෙන් යොදගැනීම උචිත නොවේ; එයින් සියුම් චරිත නිරූපණයක් කිරීමක් අපහසුවන අතර නළුවා මෙන්ම නරඹන්නාද මහත් වෙහෙසකට පත්වේ. නැටුමටත් ගැයුමටත් වඩාත් තැනක් ලැබීම නිසා මනමේ නාඩගමේ බිසවගේ සිත ඈ ලවාම නිරූපණය කිරීමට අසමත්වූ බව පෙනේ. ඒ සඳහා පොතේ ගුරුගේ සහාය ලබාගත යුතුවිය.

ම න මේ රජ සිය බිසව පැවසූ වදන අසා
වූ න මෙවෙනස කිම සිත චංචල විය විගසා
දැ න එපමාදය වැදි රජ මිදුනෙය නොලසා
අනෙ එවිපත සිදුවුණි නොදනිමි කාගෙ දෙසා

මින් තවත් අප නාට්‍ය සම්ප්‍රදයේ දුබලකමක් හෙළිවිය. එනම් සියුම් ලෙස සිත විග්‍රහ කරන බුද්ධිගෝචර කථාවක් නිරූපණය කිරීමට ශෛලිගත සම්ප්‍රදය තවම ප්‍රබල නොවන බවයි. එය මගහරවා ගැනීමට නර්තනය හා ගායනය අඩු කොට එවැනි අවස්ථාවල අංගිකාභිනයෙන් හා වාචිකාභිනයෙන් නිරූපණය වඩාත් උචිත යයි සිතිය හැකිය.

තවත් ශෛලිගත සම්ප්‍රදයේ අඩුපාඩුවක් වශයෙන් සැලකිය හැකි ආලෝකය හා සංගීතය චරිත නිරූපණයට ආධාරවන පරිදි යොදගැනීමෙන් එවැනි සියුම් අවස්ථා නිරූපණයට ආධාරයක් කර ගතහැකිය. සංගීතය හා ආලෝකය යෙදීම ශෛලිගත නාට්‍යයේ වඩාත් ඥානාන්විත ව කළහැකිය. ඊට එක් හේතුවක් නම් ශෛලිගත නාට්‍යය තාලය මුල්කරගෙන තිබීමයි. එනිසා මෙතෙක් යොදගන්නා ලද දෙමළ බෙරයට හා ඇතැම් නාට්‍යවල යොදගත් සිතාරය හා බට නළාවට පිටින් තවත් සංගීත භාණ්ඩ යොදගත යුතුය.

ආලෝකය යොදගැනීම ශෛලිගත නාට්‍යයට බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වියහැකිය. අවස්ථානුරූපව වේදිකා සැරසිලි හා බාහිර සැරසිලි මේ නාට්‍ය ක්‍රමයේ නොමැති හෙයිනි. එනිසා දැනටත් ප්‍රයෝජනයට ගන්නා ආලෝකය තවතවත් අවස්ථානුරූපව හැඟීම් මැවීමටත් වනාන්තර එළිමහන් ශෝකජනක ප්‍රේමාන්විත ජවනිකාදිය මැවීමට වඤ්චත් ආලෝකය යොදගත යුතුය. ඒ සඳහා උපදෙස් බටහිර වේදිකාව ඇසුරින් ද ලදහැකිය.

ආලෝකය යොදගැනීමට සුදුසු වන සේ, ආලෝකය ප්‍රයෝජනයට ගතහැකි වනසේ වේදිකාව තනාගතයුතුය. ඒ සඳහා බටහිරින් අපට උපදෙස් ලබාගත හැකිය. වඤ්චත් ආලෝකය යෙදීමට පිටුපස හිස් තිරයක් යොදගත හැකි අතර වේදිකාවෙන් ගායන වාදන කණ්ඩායම් ඉවත් කිරීම ද කළයුතුය. ගායනය හා වාදනය දෙකම නාට්‍යයට අවශ්‍යය. නමුත් ඒ දෙකම ශ්‍රුතිගෝචරය. එනිසා කනට ඇසෙන සේ වේදිකාවෙන් ඈත්කර තැබීම ප්‍රයෝජනවත් වේ.

ශෛලිගත සම්ප්‍රදයට පොතේ ගුරු අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් සේ මෙතෙක් සලකා ඇත. අස්වාභාවික රංගශෛලියක් පදනම් කරගත් නාට්‍යය ක්‍රමයක් නිසා ඔහුගෙන් ලැබෙන පිටුවහල වැදගත්ය. නමුත් පොතේගුරු යෙදීම මීට වඩා ක්‍රමවත්ව කළයුතුය. මනමේ නාට්‍යයේ පොතේගුරු තරමක් සාර්ථක ලෙස යොදගෙන ඇත්තේය. ඔහු අවස්ථාපිත නිරූපණයට ආධාරයක් විය. නමුත් සිංහබාහු නාටකයෙන් පොතේගුරු ඇතැම් අවස්ථාවල තියුණු රසයක් නැගෙන තැන්වල රසයට මහත් බාධාවක් කළ බව පෙනේ. මනමේ නාටකයේ හොඳින් සවන්දුන් පොතේගුරු සිංහබාහු නාඩගමේ ඇතැම් තැන මුනුමුනුවෙන් සංග්‍රහ කෙළේය. ඊට හේතුව එය උචිත තැන යොදා නොගෙන හැම තැනම යොදා ගැනීමයි. රහපා දක්වන කොටස් ඊට පෙර පොතේගුරු ලවා කියවීම අනවශ්‍යය. එය නරඹා රසවිඳීමට බාධාවක්ය. සංස්කෘත නාට්‍යයේ විදූසක ලවා නාට්‍ය ගැනත් පාත්‍රවර්ගයා ගැනත් හැඳින්වීමක් කරයි. ඒ හැර ඉදිරියට වින් කතාව කියන්නේ වේදිකාවේ රහ නොපෑනා කොටස් පමණි. ඒ සඳහා ප්‍රවේශක යොදගෙන ඇත. එම ක්‍රමයම අප නාට්‍ය සම්ප්‍රදයට ද උචිතවේ යයි සිතිය හැකිය. රහ නොපානා කොටස් පමණක් ඔහු ලවා කියවීම සුදුසුය. නොපැහැදිලි වන තැන් අත්වැල් ගායකයන් ලවා රසවත්සේ පසුබිමින් ගායනය කරවිය හැකිය. ඒ නිසා පොතේගුරු මීට වඩා නැණවත් ලෙස යොදගත යුත්තේය.

මෙතෙක් අප නාට්‍ය සංස්කෘත නාට්‍යයේ ඇතැම් අංගවල ආභාසය ලබා ඇත. ඒ සියල්ල අපට අනුචිත බවක් නොපෙනුණි. හස්තිකාන්ත මන්තරේ අශ්වකරත්තයෙන් යාම මුද්‍රා මගින් කෙරුණි. එය කාටත් හොඳින් වැටහුණි. ඉහත දැක්වූ කරුණු අනුව අපට බටහිරින් ද ආභාසය ලැබීමට හැකි බව පැහැදිලි විය. අපගේ දේශීය නාට්‍ය සම්ප්‍රදයට පැරණි ගැමි නාට්‍යය ඇසුරින් ගත් ශෛලිගත ක්‍රමය මාධ්‍යය කරගත හැකිය. එහි දුර්වල ගුණාංග අප ඉවත් කරන අතර බටහිර වේදිකාවෙන් මෙන්ම පෙරදිග නාට්‍ය කලාවන්ගෙන් ද ආභාසය ලබාගත හැකිය. එවිට සිංහල නාට්‍ය කලාව දේශීය පමණක් නොව උසස් දේශීය නාට්‍යය සම්ප්‍රදයක් ද වනු ඇත.

විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාලය, කැළණිය.